

دین غیر اختیاری بر فلسفه، فلسفه اختیاری بر دیندر

فلسفه محمّدی

معارضه حرمت، لاقیدله مرحمت

فلسفه حاضره

قانت

مندرجات: فلسفه نك شكل اخبرى — اون سگزنجى عصره
 آلمان فلسفهسى — قانت — قانتك اصولى —
 عقل مجرد حقنده تدقیقات و امکان علم — ذكرته عائد ملكه كرك
 بدقیق و تحلیلى — علم مافوق الطبیعه ممكنیدر؟ — روح و كائنات
 و الله حقنده قانتك مطالعاتى — عقل عملى و اخلاق — صنعت.

عقل مجرد حقنده تدقیقات و امکان علم بچشدن

— مابعد —

شمدى بوتون بیلدیكارمزه تطبیق اتمكده اولدیغمز بو قانونلر حقیقه تكمیل موجوداتك
 قانونی میدرلر؟ قانت، بونك بویه اولدیغی هیچ بر شیدنك تأمین ایدمه جگنی سوبله بور.
 فی الواقع بزم تجربه ایدمه بیلدیگمز حادثه بیوك بر جبریت بر معینیت اجرای حکم ایدر. شوقدرکه
 بزم تجربه مز بوتون حقایق احتوا ایدمه بیلیرمی؟ شو حلاله علمك تکمیل عالمه تطبیق ایتدیگی
 قانونلرک اساسی ندر؟ ایشه بو قانونلر آنجق ادراك بشرك اشیا به شرائط تطبیقندن عبارتدر.
 حساسیتمز موادی ادراك و ارائه ایچون زمان و مکان چرچیوه لرینه محتاج اولدیغی کبی ادراکمز
 دخی تعاقب، ثبات، تقابل کبی شرائطه محتاجدر. چونکه بو شرطلره اشیا بی بر صریه
 وضع ایدر.

بو شرطلر دخی بزه کندی تشکلاتمزدن کلیرلر و بز اشیاك زمان و مکان شرائطی آلتنه کیردیکنی فصل فرق ایده مزسه‌ک بو یکی شرائطله فصل امتزاج ایتدیکنی ده حس ایده‌میز . بونکله برابر، کرک او فرق ایتمه‌یشمیز، کرکه‌بو حس ایده‌میشمیز اونلری انکاره سبب اولاماز . خلاصه ؛ قائمه کوره قوانین علمیه تامایله شخصی (سو بزه قتیف) بر قیمتی حائرر . یعنی او قوانین بزم ادراک‌ک شراطلریدر ؛ طبق کوزلریمیزک رؤیت ایتدیکمیز اشیاك شراطی اولسی کبی . دها طوعرو بر تعبیر ایله آنجق کوزیمیزک اوکنه کن شیلری کوره بیلدیکمیز کبی یالکیز ادراک‌ک ساحه‌سنه دوشن اشیايی طایه‌بیلیر . دیمک اولیورکه هر شیتی کورمه‌میزک امکانی اولدینی کبی هر شیتی طایه‌میزکده امکانی یوقدر .

ایکی ابتدائی ملکه‌مزه عائد اولان بو تنقیداندن ده شو نتیجه چقیور : علم مثبت آنجق تجربه حدودی داخلنده حساسیت و ادراک اشکال تجربیه‌سی (آر یسوری) داخلنده ممکندر .

مافوق الطبیعیات ممکنمیدر ؟

حساسیت و ادراک هنوز بر وحدت کامله ایچنده وقوفه تبدل ایتمه‌مشدر . عقل *raison* تسعیه اولنان عالی بر عملیه سایه‌سنده تفکر ؛ سلسله اشیايی تامایله احاطه ایتمک و حادثات زنجیرینک ایلك خلقه‌سنه اصل اولت ایستر . بونک ایچون حادثه‌دن حادثه‌یه علومک کوستردیکی صیره و اصول وجهله کچمک و قانوندن قانونه ، شراطدن شراطه یوکسه‌لرک آرتق هیج بر شراطه تابع اولیان صوک بر حد بولق لازمدر . اولیاته دائر اولان بو تحریات آرتق بر علم مثبت دکل متافزیک یعنی مافوق الطبیعیات در .

مثلا بزده کچن بوتون حادثاتک ایلك اسی و برنجی شراطی روحدر . بزدن خارجه یعنی محیطمزده کچن حادثاتک شراط اولی ، ساحه تجربیه‌نک تکمیل مواد و عناصری یعنی کاشاندنر و نهایت روح و کاشاتک بدائی و شراط عمومی موجودات الهدر . ایشته اوج «اول» که بو شراطسز حدلر و مطلق اسلردر ؛ بونلر مافوق الطبیعیاته زمین تشکیل ایدرلر . فقط عجبا بو اوج عنصر؛ نظری بر بیلکینک اساسی اولا بیلیرلری ؟ . یعنی مافوق الطبیعیات دخی بر علم اولارق قبول ایدیه بیلیرمی ؟ . ایشته مافوق الطبیعیات ممکنمیدر ؟ سوآلتک جوابی بونی حل ایده‌جک و عقل مجردک تدقیق بزه آرزو ایتدیکمیز نتیجه‌نی تأمین ایدیه‌جکدر . قائندن اول کلوب کچن فیلسوفلر ، انجق بعض نظریات عقلیه‌یه استناد ایدرک مافوق

الطبیعیات اسمندہ بر علم وجودہ کثیردگر بی ادعا ایدیورلر ، و بونکله مفتخر اولیورلردی .
 بو خصوصده بعض تجارب معنویہ بی حتی اراده حادثاتی تدقیقه بیلہ لزوم کورن یوقدی . حالبوکه
 قانت بو « نیونسز اعتقاد » اصولنه بر خیال نظریہ بقادی . و دیدی که : « بزیا لکنز عقلمزلہ
 یعنی مجرد بر صورتده دوشونورک نہ روحک موجود اولوب اولدیغنی ، نہ کائناتک کندی
 کندینہ کفایت وعدم کفایتی (یعنی بر خالقہ محتاج اولوب اولدیغنی) ، نعدہ اللهم وارلقنی ،
 یا خود یوقلغنی ا کلا یہ میز ا »

بو خصوصده اولاً تجربہ وقواعد متراکمه منطقیه سایہ سنده طبق بر فیزیک ، یا خود بر هندسه
 علمی تشکیل ایدرکی برده مافوق الطبیعیات تشکیل اتمکک چالیشام . قانت دیورک : « بو اسکیدن
 بری تجربہ ایدلش بر شیدرکه بر برینہ ضد مسلکدرن ، هیچ بر قرار و نتیجہ ظهورینی اناج
 ایدہ مین خیالی نظریہ لردن باشقه بر شی تأمین ایتمز . »

اسکی اونتولوژی [۱] نک ایلمک مسئله سی بڑہ بسیط و هوئی کندینہ مخصوص روح نامندہ
 بر مادہ نک ، دوشونن بر فاعل خصوصینک موجودیت و یا عدم موجودیتی در . قانت بو خصوصده
 شویله بیان مطالعه ایدیور :

« کوریدیور که ایلمک اول بزویله بر مادہ حقندہ طوغری دن طوغری به هیچ بر تجربہ به
 مالک دکلز . دها باشقه تعبیر ایله بو مادہ بالذات تفکر اولدیغندن تفکرله اوئی ادراک ممکن اولامیور .
 شو حالده اسکی اونتولوژینک قوردینی مسئله ده حل اولتیق ایچون بر امکانسزلق موجود بولنیور .
 بو اونتولوژی علماسی فرض ایدرلرکه روح استناد اتمک ایچون کندیسندن غیر بر مادہ به
 محتاجدر . شو حالده تفکر دن آبری وثقلت خاصہ سنی حائر دیگر بر مادہ به دخی وجود و بر مک
 لازم کلیور . بو ایسه طوغرو بر شی دکلدر . اگر بونی قبول ایدہ جک اولورسقی شویله
 بر مغالطہ به دوشمکدن کندیمزی آلامز :

« تفکر ، کندی کندینی تک و بسیط اولارق دوشونور . شو حالده اونک استناد اتمکده
 اولدینی دیگر بر مادہ وارسه اوده طبیعتیله تک و بسیط اولاجقدر . »

بویله بر دوشونجه نک اصلاً طوغرو اولیہ جتی ، تک و بسیط اولان بر شینک مطلقاً به تک
 و بسیط اولان دیگر بر شینہ استناد ایدہ جکی اعتقادینک بر خیاندن عبارت اولدینی آشکاردر .
 ینہ اسکی اونتولوژینک ایکنجی مسئله سی ، کائناتک وحدت و کلیت حالندہ کی طبیعت اساسیه

[۱] اونتولوژی حال حاضرده تمامیه متافیزیک یعنی مافوق الطبیعیات دیمکدر . حالبوکه قرون اولی
 فیلسوفلری بو ایکی تعبیری یکدیگرکندن تقریبی ایدرلردی . اولرله کوره اونتولوژی وجود مطلقدن وجود
 مطلقک طرز لردن بحث ایدردی . « متافیزیک ایسه بو طرز لردن بری اولان » سبب « ایله اشتغال
 ایدردی . »

و مطلقه سنه دائر در . قائمه كوره بو مسئله دن ده بر طاقم ضد حكملر چيقبور كه اونلری مدافعه ايتك ايجون سنه بر جوق خصوصى نظرملر قورمق لازم . بونلر قائمه نظر آهپ بر تناقض (antinomie) در . بونلر ضروريات تفكرى ضروريات اشيا ايله قاريشدير مقدن نشئت ايدر . و عاداتا بر هيولاكي انسانك قارشينده تجسم ايدر .

قانت بر جوق تدقيقادن صوكرا دوت مختلف و مهم تناقض بوله بيلمشدر كه بونلردن ايكيى افكار رياضيه ده ، ديكر ايكيى ده افكار ميخانيكيه ده برلشمشلدردر . ايتك تناقضلر : كائات زمان و مكان جهتيله محدود ميدردگيدر ؟ . . بر جهتن محدوددر ، ديكر جهتن محدوددكلدر . . . كائات اقسام بسيطه سنه آريله بيليرى ، يوقسه نامتناهى به قدر اقسام مركبه سنده دوام ايدرمى . . بو سوآله ده هم اوت ، هم خاير دينيه بيلير . بو ايكي تناقضى حل ايتك ايجون هم اوت هم خاير جهتيرى ، ايكيى بردن دفع ايتلمى در . چونكه هانكيسنه استناد آ بر شى ادعا اولونسه او ادعائك محتمه اميتت جائر اولماز . ايكنه تناقضلر : (۱) بر حرمت معنويه مى وارددر ، يوقسه بر حرمت ماديه مى اجراى حكم ايدر ؟ (۲) بر موجود مطلقى وارددر ؟ يوقسه موجودات مشتركىمى وارددر ؟ . بو خصوصه ده سوآلرده كي طرفينى برلشديرمك و باريشديرمق اقتضا ايدر . چونكه بونلر آرى آرى نقطه نظر لردر كه هيسنك ده حقيقتيله بر نقطه تماسى وارددر .

— مابعدى وار —

فلسفى دوشونوشلر

رساله مزده اسكى ويكي باجمله فيلسوفلره عائد تكميل دوشونوشلرى و بر نظريه اساسيه حانه كيرمش مشهور فلسفى سوزلرى جمع ايتك آرزو سنندم بزم . بونلر فدرين بوله جهندن شيمديك قارشيتيق و غير مصنف اولارنى درج ايدم جگزم . بالاخره تصنيف اولنه رقى بر كتب تشكيل ايدمك اولان بو دوشونوشلر اهميت آشكاردر . چونكه بر فيلسوفك ديدىكي كپي « تاريخى فكرلر تريفك بر اولجوسيدردر . » حكيم فؤديه « تاريخ فلسفه سنده . » بكار هرازيكي بر عسرك فلسفى فكرلرى سويليكز ، بن سزه او عصرده كي صنتك ، تجارنك نادن عبارت اولدينى و درجه لرى خبر وريمم ؛ ينه عسرك دى و اخلاق فكرلرى سويليكز ، سزه عرف و عادتلىرى و قانونلىرى اضاح ايدم ، حق زمانك سياستى آكلاتيم . . . ديور . بوسوزلر يك طوغوردردر . فلسفى دوشونوشلر ، دورلريك هر نقطه نظر دن بر زنده سيدردر . ايسته بزم شيمديك بوفكرلرى طوبلا بجهزم . بالاخره اونلرى تصنيف ايدر كن يانلرته ممكن مرئيه سنه لرى و تاريخلرى اشارت ايدم جگزم .

ياكيز شورائى اخطار ايدم كه بودونوشلر بر فكر مخصوص و يا بر مسلك فلسفى نقطه نظر دن طوبلا بجهندن هم مسلكه عائد بر طاقم سوزلر بلا تفریق جمع ايدلشدر . بناء عليه آرا زنده بكد بگريته ضد اولان دوشونوشلرده بوله بيلير ، دينه ، اخلاقه معابر اولانلر بوله بيلير . بزم بوراده ناطقك دن باشقه بر شى بايمورز . اساساً نقل كفر ، كتر دكلدر . بوجهتلى نظر دفته آله نوق آتيدمكى ققرملر اوصورنله مطالعه اولمليدر .